Algemene beschouwingen - Begroting 2026

Voorzitter,

Soms vergeten we hoe bijzonder deze stad eigenlijk is. Hoe adembenemend de details van ons Academiehuis zijn. Maar ook hoe motiverend de creatieve energie bij de Makersfabriek is, of hoe warm de gesprekken zijn in wijkcentra van Holtenbroek tot Zwolle-Zuid. We lopen door de straten, groeten bekenden - of zelfs onbekenden, drinken een koffie bij Villa Suikerberg (of volgens ZwolleMemes in ons geval Sam's Coffee) en gaan weer verder alsof dit allemaal zo vanzelfsprekend is. Maar Zwolle is nooit vanzelfsprekend geweest. Deze stad is gebouwd op mensen die elkaar zagen, elkaar hielpen en elkaar sterker maakten. Dat was de essentie van de Hanze.

Niet de handel, niet de rijkdom, maar de verbondenheid. De overtuiging dat je samen verder komt dan alleen. De gedachte dat welvaart iets is dat je deelt. En als ik naar deze begroting kijk, dan zie ik dat er een fundament ligt dat precies dat uitstraalt: zorg voor elkaar, aandacht voor de toekomst, en ruimte om te groeien.

Dus laten we beginnen bij een selectie van wat goed is. We waarderen dat de sociale basis wordt beschermd. We waarderen de inzet op armoedebestrijding, op jongerenparticipatie, op mentale gezondheid. Volt waardeert ook dat de regio werkt aan een Europastrategie. Niet omdat Europa een bestemming op zich is, maar omdat het ons hier in Zwolle helpt: van extra middelen voor onderwijs en innovatie tot kansen voor ondernemers en wijkprojecten.

Wat wij ook echt willen benadrukken, is dat deze begroting een belangrijke stap zet in iets waar wij ons al langer sterk voor maken: meer zeggenschap voor inwoners over hun eigen wijk. En dat is een erkenning dat bewoners niet alleen gebruikers van hun wijk zijn, maar mede-bouwers ervan. Want een wijk groeit wanneer mensen zich eigenaar voelen. En een stad groeit wanneer mensen voelen dat hun stem ertoe doet.

En tot slot er is nog iets dat wij belangrijk vinden om te benoemen: het doorzetten van de menselijke maat. Het besef dat achter elke beleidsregel, elke tabel en elke euro een kind, een ouder, een starter,

een ondernemer of een vrijwilliger schuilgaat. Maar een begroting is niet alleen een spiegel van wat er goed gaat, het is ook een instrument om te bouwen aan wat nog beter kan. En op een aantal punten zien wij kansen om dit fundament te versterken.

Voorzitter, jongeren met minder sociaal kapitaal (omdat hun ouders niet studeerden, ze net in Nederland zijn, of geen netwerk hebben) lopen vast op onzichtbare drempels:

- niemand die hen aan een stage helpt,
- geen voorbeeld die laat zien hoe je een baan vindt,

En juist daar ontstaan de verschillen die later in de statistieken verschijnen als “ongelijkheid”: in schooluitval, in werkloosheid, in schulden. Het Zwolse beleid doet veel aan gelijke kansen in het onderwijs en voor jongeren, met Think op School en Impacter. Maar kansen ontstaan niet alleen in klaslokalen. Kansen ontstaan in relaties. In iemand die zegt: “Ik zie je, ik help je.” En we wéten dat mentorprogramma’s werken. Vooral voor jongeren.

Wat Volt voorstelt is iets extra’s: jongeren koppelen aan mensen uit het werkveld, zoals ondernemers, oudere studenten of jonge professionals, die ze begeleiden richting een stage, vervolgstudie of hun eerste baan.

Volt vraagt daarom het college om, samen met onderwijs, welzijn en ondernemers, een Zwols mentorprogramma te verkennen dat jongeren uit kwetsbare groepen ondersteunt richting school, stage of werk.

Denk aan simpele, laagdrempelige programma’s waarin jongeren wekelijks worden begeleid door ondernemers of oudere studenten.

Dat werkt. Niet omdat het groots of duur is maar omdat het persoonlijk is. Zwolle heeft er alles voor in huis: duizenden studenten, ondernemers en professionals die graag iets willen terugdoen.

Voorzitter, in een groeiende stad groeien ook de verwachtingen van onze wijken. Een wijk leeft wanneer er werk is, ontmoetingsplekken zijn, en ondernemers de motor vormen van het dagelijks leven. Als er een winkel op de hoek zit waar mensen elkaar kennen. Als je een fietsenmaker, een groenteboer of een kleine werkplaats in je eigen wijk hebt. Dan voel je dat de wijk vóór je werkt.

Dat is wijkeconomie. Heel concreet. Heel dichtbij. Dat maakt wijken veiliger, levendiger en socialer. We zien echter steeds vaker dat kleine ondernemers verdwijnen uit de wijk. Er is te weinig ruimte, te weinig ondersteuning, en te weinig beleid op maat. Ondernemers die dichtbij willen blijven, worden naar de randen van de stad geduwd of haken af nog vóór ze begonnen zijn.

Volt vraagt daarom om een verkenning.

- Wie zijn de ondernemers die actief zijn ín onze wijken?
- Wat hebben zij nodig om te groeien of überhaupt te starten?
- En waar kunnen we letterlijk ruimte scheppen voor wijkgericht ondernemerschap?

Want als je in je eigen wijk kunt werken, boodschappen kunt doen bij iemand die je kent, en je welkom voelt in je straat: dan voel je je onderdeel van je buurt.

Dat is niet alleen economie, maar ook preventie en eigenaarschap. En daarmee begint brede welvaart.

Voorzitter, ondernemen is iets van jezelf maken. Een plek in de economie creëren die past bij wie je bent en wat je kunt bijdragen.

Maar die vrijheid is niet vanzelfsprekend voor iedereen. Zwolle barst van het talent, maar dat talent bereikt niet altijd de economie. Je kans op succes als ondernemer hangt nog te vaak af van wie je kent, welke opleiding je hebt gevolgd, hoe goed je Nederlands is, of je in het ‘plaatje’ past van een klassieke ondernemer.

Slechts een klein deel van de groeifinanciering in Nederland gaat naar bedrijven die door vrouwen worden geleid. Ondernemers met een migratieachtergrond ervaren extra obstakels: van onzekerheid over financiering tot beperkte toegang tot netwerken.

Als we willen dat Zwolle een innovatieve, inclusieve en toekomstgerichte economie ontwikkelt, dan kunnen we het ons niet veroorloven om ondernemers te laten afhaken. Want juist bij vrouwen, jongeren en mensen met een migratieachtergrond zit veel potentieel dat we nu onbenut laten. Daar zitten ook de ideeën en banen van morgen.

Daarom verzoeken wij met onze motie het college: breng de drempels in kaart die deze groepen ervaren én werk toe naar een actieplan, samen met onze partners uit de stad en lokale ondernemers.

We waarderen dat wethouder Guldemond hierover het gesprek is gestart. Maar na de dialoog is er nu vooral behoefte aan daadkracht.

Voorzitter, Zwolle is sterk omdat mensen betrokken zijn. Omdat mensen willen meedenken, meepraten, meedoen. Maar dan moeten inwoners wél kunnen begrijpen wat er gebeurt. Onze gemeentelijke begroting is nog steeds veel te ingewikkeld. Vooral qua vorm, structuur en presentatie.

Andere gemeenten laten zien dat het écht anders kan:

- Er zijn steden waar inwoners meeschrijven aan een toegankelijke samenvatting.
- Waar online kaarten visueel maken waar geld in de stad naartoe gaat.
- Waar een begrotingsquiz jongeren helpt begrijpen wat geld betekent in hun wijk.

Dat klinkt speels, maar het raakt de kern. Toegankelijke informatie vergroot vertrouwen, betrokkenheid en zeggenschap. Volt vraagt daarom het college te onderzoeken hoe we onze begroting écht toegankelijk kunnen maken in taal, in vorm en in opzet. Niet voor beleidsmakers, maar voor bewoners. Zodat elke Zwollenaar kan meekijken, meedenken en waar mogelijk meebeslissen.

Voorzitter, deze begroting brengt ons dichter bij de stad die we willen zijn:
Een stad die kansen organiseert, niet aan het toeval overlaat.
Een stad waar jongeren iemand hebben die in hen gelooft.
Een stad waar ondernemers groeien, ook als ze niet in een standaardprofiel passen.
Een stad waar de economie begint op de hoek van de straat, niet op de tekentafel.
Een stad waar bewoners kunnen volgen wat we doen en zich serieus genomen voelen.
Een stad die haar geschiedenis kent, maar haar toekomst durft te bouwen.

Zwolle werd nooit groot omdat we de grootste waren. Zwolle werd groot omdat we verbonden waren. Kansen delen. Talenten versterken. Toekomst bouwen. Dat is de nieuwe Hanze. Dat is het Zwolse model. En dat is wat Volt bij deze begroting wil versterken. Dank u wel.